

SARC

Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

ALGEMENE RAAD

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de ondersteuning van de circuskunsten in Vlaanderen

De Algemene Raad besprak het voorontwerp van decreet op zijn vergadering van 1 juli 2008.

Advies

1. Algemeen

De SARC vindt het **positief** dat het circusbeleid in Vlaanderen via een decreet wordt geregeld. Temeer omdat het decreet voortbouwt op de regelgeving die al in voege was en tegelijkertijd nieuwe mogelijkheden biedt aan circuskunstenaars en hun organisaties en evenementen.

De subsidiëring op basis van een decreet biedt **zekerheid** en laat de sector toe **op langere termijn** te plannen.

2. Overwegingen en voorstellen

De SARC heeft wel enkele **overwegingen** bij het decreet evenals **voorstellen** voor verbetering.

2.1. Het decreet delegeert heel wat uitvoeringsmodaliteiten naar de Vlaamse Regering, die deze modaliteiten nog moet verankeren in een uitvoeringsbesluit. Dit heeft als gevolg dat de mate van **administratieve last** pas kan blijken als het uitvoeringsbesluit wordt voorgelegd.

2.2. Een aantal 'spreidingsorganisaties' (festivals,...) worden vandaag in hoofdzaak via het kunstendecreet gesubsidieerd. De bedoeling is om deze initiatieven een afgebakende en stabiele ruimte te geven binnen het circusbeleid. In de huidige situatie is **niet duidelijk** welke **verschuivingen van het kunstendecreet naar het circusdecreet** zullen doorgevoerd worden en wat deze eventuele verschuivingen budgettair zullen betekenen.

2.3. Het decreet wil onder meer de circuskunsten beschermen tegen 'ongewenste **identiteitsverwarring**'. In de memorie van toelichting wordt verwezen naar het circuit van het **straattheater**. In het decreet wordt straattheater niet meer vermeld. De SARC beveelt daarom aan om de relatie tussen circus en straattheater te verduidelijken.

2.4. Circussen hebben doorgaans geen vzw statuut maar zijn eigenlijk economische bedrijven. Het decreet bevat geen bepalingen over **winsten of**

reservevorming. Evenmin wordt overwogen om andere financieringsmechanismen dan subsidies te hanteren, bijvoorbeeld het investeringsfonds voor de Vlaamse cultuurindustrieën CultuurInvest of het verstrekken van intrestloze leningen. De SARC stelt voor om te onderzoeken of bepaalde circussen niet thuishoren bij de cultuurindustrieën.

2.5. Bij het toekennen van **beurzen** voor internationale bijscholingen of voortgezette opleidingen voor circuskunstenaars wordt geen **financiële toets** ingebouwd. Als gevolg daarvan kan een circuskunstenaar die beroepsmatig goed verdient met een topact een beurs krijgen voor een bijscholing of opleiding. Anderzijds kan een beginnend circuskunstenaar moeite hebben om het vereiste percentage uit eigen middelen bij te leggen. Evenmin wordt bij het toekennen van beurzen nagegaan of er overlapping is met onderwijs waar ook beurzen worden uitgereikt.

2.6. De SARC stelt voor om in het tweede lid van artikel 14 §2 de **studiekosten** toe te voegen. Nu zijn enkel reis- en verblijfkosten vermeld.

2.7. Voor de subsidiëring van **opleidingen** tot docent in de circuskunsten vraagt de SARC zich af of ook hier geen **financiële toets** kan worden ingebouwd. Ongeacht de draagkracht van de docenten in spé wordt (slechts) de helft van het inschrijvingsgeld gesubsidieerd. De SARC vindt het bovendien zeer merkwaardig dat enkel deelname aan een Vlaamse of Nederlandse opleiding tot docent in aanmerking komt voor subsidie. Dit is geen goede zaak omdat circuskunst een bij uitstek internationale kunstvorm is.

3. Een zorgvuldiger gebruik van begrippen.

3.1. De term Vlaamse circuskunstproductie (art.2, 4°) wordt beter vervangen door circuskunstproductie in Vlaanderen. Idem voor de term Vlaamse circuskunsten (art.9, 5°) waar men beter de terminologie van de titel gebruikt, namelijk circuskunsten in Vlaanderen. Spreiding door een Nederlandstalige rechtspersoon met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalig gebied Brussel-Hoofstad, sluit niet uit dat er internationale artiesten worden ingeschakeld. Vandaar dat de term '**in Vlaanderen**' die verwijst naar een geografische locatie, eerder de lading dekt dan de term 'Vlaams'.

3.2. De bepaling van artikel 6, 2° festivals in Vlaanderen waar de circuskunsten centraal staan, kan aanleiding geven tot discussie over wat wordt bedoeld met 'centraal staan'. Bijvoorbeeld de Zomer van Antwerpen waar circuskunsten aan bod komen in randanimatie. Het is niet duidelijk of deze randanimatie onder de toepassing van dit artikel valt of niet. De SARC stelt daarom voor om de term '**circusfestivals**' te gebruiken.

3.3. In het tweede lid van artikel 18 stelt de SARC voor om 'beoogt' te vervangen door 'richt zich tot'. Het gebruik van het werkwoord 'zich richten tot' is taalkundig meer aangewezen.

3.4. Artikel 22 voorziet de mogelijkheid om promotieprojecten te subsidiëren. Een **definitie van een 'promotieproject'** ontbreekt.

4. Opletten voor loze kwaliteitscriteria.

4.1. Het decreet omschrijft de kwaliteitscriteria waaraan de subsidieaanvragers moeten voldoen. In artikel 9, 1° spreekt men over de originaliteit en kwaliteit van de voorstelling, in artikel 10 wordt dit de originaliteit en artisticeit waarop de circuskunsten in het festivalprogramma zijn opgenomen, in artikel 22, 1° ten slotte heeft men het over de originaliteit en vernieuwende en wervende kracht.

Ofwel gaat het hier om te ambitieuze eisen (origineel zijn én kwaliteit bieden) ofwel dreigen begrippen als 'originaliteit' of 'vernieuwend' te worden uitgehold. De SARC adviseert om er eerst en vooral naar te streven dat vooral **kwalitatief hoogstaande voorstellingen**, projecten, initiatieven worden **gesubsidieerd**. In tweede orde kunnen deze ook origineel en vernieuwend zijn.

4.2. Artikel 22, 2° vermeldt nog een zodanig ambitieus kwaliteitscriterium: het aanspreken van grote, brede, nieuwe en diverse publieken. Het is realistischer om de 'en' te vervangen door '**of**'.

5. Aandacht voor het materieel bewaren van circuserfgoed.

Het circuscentrum krijgt de opdracht het circuskunsterfgoed te ontsluiten. In de memorie van toelichting wordt dat omschreven als de opdracht om de bewaring van de circusgeschiedenis en –kennis te verzekeren. De bewaring van het circuserfgoed zelf is echter ook een belangrijk gegeven maar wordt niet vermeld. Het lijkt de SARC niet noodzakelijk een opdracht voor het circuscentrum maar mogelijk kan het centrum een stimulans geven (samenwerking met musea?). De SARC vindt dat het een taak van het circuscentrum om hier aandacht voor te hebben. Daarom wordt voorgesteld om in artikel 18, 1° '**bewaring' van circuskunsten toe te voegen aan de doelstellingen van het circuscentrum.**

Brussel, 1 juli 2008

Iris Van Riet
Algemeen Secretaris

Luk Verschuere
Algemeen Voorzitter